

Biedrība "Latvijas Mediju ētikas padome"

Ētikas padomes atzinums

Nr. 3/2022

Rīgā, 2021.gada 4.janvārī

Biedrības "Latvijas Mediju ētikas padome" (turpmāk – Biedrība) Ētikas padome šādā sastāvā: priekšsēdētāja vietniece Skaidrīte Lasmane, padomes locekļi Guntars Līcis, Aivars Pastalnieks, Baiba Liepiņa, Daiga Sproģe, Andris Saulītis

konstatē:

[1] Biedrība 2021.gada 16.novembrī saņēma Aļinas Ozoliņas (turpmāk - Iesniedzējs) sūdzību par VSIA "Latvijas Radio" programmas "Latvijas Radio 1" podkāsta "Dokumentārijs" cikla "Miers ar tevi" vizuālo noformējumu.

[2] Sūdzībā norādīts, ka minētā raidierakstu cikla vizuālā noformējuma bilde pati par sevi ir traucēklis, lai notiktu atklāta debāte vai daudzpusīgu viedokļu apmaiņa. Ar šo bildi kā tēmas ilustrāciju jau pašā sākumā tiek 1) aizskartas vienas puses (katoļu un pareizticīgo Baznīcai piederīgo) reliģiskās jūtas; 2) žurnālisti pozicionē savu nosliekšanos par labu LGBT pusei. Šādā veidā aizskarot vienas nozīmīgas sabiedrības daļas reliģiskās jūtas jau pie tēmas prezentēšanas, šī daļa (katoļticīgie) ir spiesta aiziet no diskusijas jeb paša satura apspriešanas. Šī katoļticīgo daļa ir spiesta aiziet no diskusijas, jo tas ir zem ticīgā goda un pašcieņas iesaistīties pat hipotētiskā viedokļu apmaiņā ar sabiedrisko mediju, kas ir tikko kā noniecinājis vienu no katoļu svētākajiem simboliem savā tēmas prezentācijā.

Iesniedzēja norāda, ka ar raidījuma noformējumu izrādītā necieņa ir izdarīta pašmērķīgi. Tā nav atbildes reakcija uz kādu netaisnību vai necienīgu rīcību no Baznīcas puses. Tas nav mākslas darbs. Tā ir mērķtiecīga iešana konfrontācijā ar kristiešiem no katoļu un pareizticīgo konfesijas. Tā ir tīra provokācija klikšķu piesaistes pēc.

Pēc iesniedzējas domām vizuālais noformējums atspoguļo žurnālistu noslieci par labu vienai (LGBT) pozīcijai, aizverot durvis cienpilnai, visiem vienlīdz atvērtai diskusijai starp atšķirīgajiem viedokļu pautējiem. Ar šo noformējumu ir aizvērtas durvis diskusijai, jo diskusijas telpas noformējums jau sākotnēji ir ticīgā jūtas aizskarošs.

Iesniedzēja norādījusi, ka aplūkotā situācija ir pretrunā Biedrības Ētikas kodeksa punktiem par tādām vērtībām kā viedokļu daudzveidība, vienlīdzība un diskriminācijas aizliegums, kā mediju un auditorijas savstarpējā uzticēšanās, kā arī par kodeksā minētajiem godprātības, daudzveidības, diskriminācijas un naida kurināšanas aizlieguma principiem.

[3] Biedrības valde Sūdzību nodeva izskatīšanai Ētikas padomei atbilstoši Biedrības Statūtu 6.1.1. punktam.

[4] Biedrības valde lūgusi "Latvijas Radio" sniegt viedokli par Sūdzībā aplūkoto situāciju atbilstoši Biedrības Statūtu 6.2.punktam.

[5] Latvijas Radio savā 7.decembra skaidrojumā norāda, ka Latvijas Radio savā praksē ar cieņu izturas pret jebkura cilvēka reliģiskajiem uzskatiem. Konkrētais raidieraksts ir par kristiešiem – LGBT kopienas cilvēkiem. Dievmāte ir svarīga arī viņiem, tāpēc grafikas dizaina darbā izmantota Dievmātes statuļa ar LGBT kopienas karogu. Latvijas Radio nepiekrīt, ka ar šo ilustrāciju ir izrādīta necieņa katoļiem vai kādu citu konfesiju pārstāvjiem, kuri godā Jaunavu Mariju.

Latvijas Radio vēš uzmanību, ka tiesību uz vārda brīvību saturs ietver arī tādu informāciju, ko sabiedrības vairākums uzskata par nepieņemamu. Kā norādījusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa (ECT), vārda brīvība attiecināma ne tikai uz “informāciju” vai “idejām”, kas tiek uztvertas labvēlīgi vai neitrāli, bet arī uz tām, kas apvaino, šokē vai uztrauc valsti vai kādu sabiedrības daļu. ECT skaidro, ka tādas prasības tiek izvirzītas plurālisma, tolerances un iecietības dēļ, bez kā nav iedomājama demokrātiska sabiedrība.”

Ievērojot minēto, Latvijas Radio ir rīkojies atbilstoši vispārpieņemtajām žurnālistu ētikas normām un vārda brīvības principiem.

Ievērojot konstatēto, Biedrības Ētikas padome:

secina:

[6] Ētikas padome vēš uzmanību, ka nedz normatīvie akti, nedz Biedrības Statūti vai Ētikas kodekss nedod tai tiesības sniegt apstākļu juridisko vērtējumu un pārbaudīt Sūdzībā aplūkotās situācijas atbilstību normatīvo aktu, tostarp likuma “Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem” prasībām. Biedrības Ētikas padome Sūdzībā norādīto vērtē atbilstoši Biedrības Ētikas kodeksa nosacījumiem.

[7] Izvērtējot Sūdzībā norādīto, kā arī iepazīstoties ar Rakstu, Ētikas padome nekonstatē Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumus.

[8] Ētikas padome secina, ka mediju materiālu vizuālais noformējums, jo īpaši mūsdienās, ir nozīmīgs. Ētikas padome nesaredz iespējamu mediju ētikas pārkāpumu vizuālā noformējuma izvēlē, jo tas ir atbilstošs kontekstam un raidierakstā iztirzātajam tematam.

[9] Ētikas padome pievienojas Latvijas Radio skaidrojumā norādītajam, ka vārda brīvības pieļaujamās izpausmes ietver arī tādas mediju darba izpausmes, kas netiek uztvertas labvēlīgi daļā sabiedrības, vai tajā tiek uzskatītas par provokatīvām.

Ievērojot secināto, Biedrības Ētikas padome

atzīst:

- 1) Iesniedzēja Sūdzībā norādītajā rakstā nav konstatējami Biedrības Ētikas kodeksa pārkāpumi;
- 2) Ētikas padomes atzinums nosūtāms Iesniedzējam un informācija izplatāma atbilstoši Biedrības Statūtu 6.6. punktam;
- 3) Atzinums publicējams Biedrības interneta vietnē.